

• Erfarenheter från en psykologexamensuppsats

- Single-subject design med multipel baslinje

Ola Siljeholm

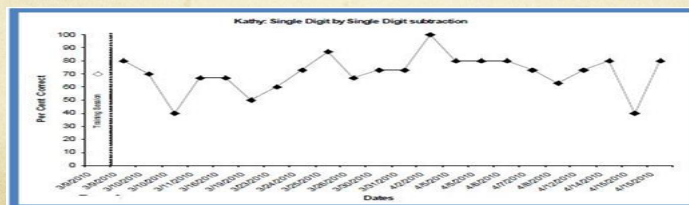
Ola Siljeholm

- Leg. psykolog (2013)
- Arbetar på BUP Brommaplan.
- Pappaledig med Frank 1 år.
- Psykologexamensarbete (2012) i samarbete med mottagningen för personer med alkoholproblem på Riddargatan 1.

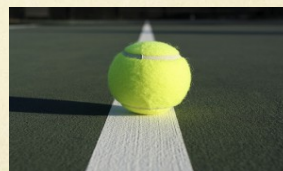
Single-subject design

- Används inom såväl forskning som klinisk verksamhet.
- Undersöker förändring av en bestämd variabel hos försöksperson/patient.
- Används ofta för att mäta eventuell framgång i behandlingsarbete.

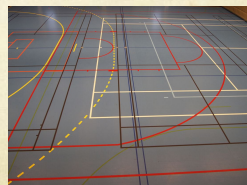
Baslinje

- Används för att jämföra behandlingsperioden med en period utan behandling (eller med annan behandling).
- Lyckas behandlingen vända en negativ trend ger detta indikationer på att den är verksam.
- Designen för undersökningen brukar förkortas med bokstäver, ex A-B, A-B-A, osv.

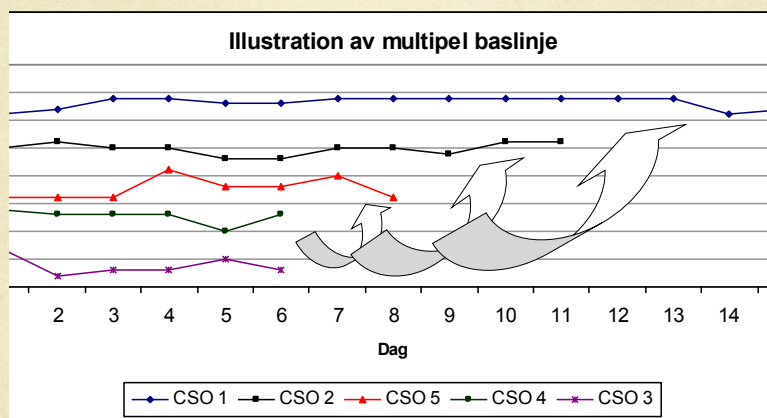

Multipel baslinje

- Jämför samma beroende variabel mellan olika deltagare.
- Ökar möjlig generalisering av resultat.
- Används ofta när man undersöker påverkan av färdigheter som försökspersoner ska lära sig.
- Ger många olika möjligheter till jämförelse beroende på upplägg.

Multipel baslinje

KURS FÖR ANHÖRIGA TILL PERSONER MED ALKOHOLPROBLEM - EN PILOTSTUDIE

Stockholms universitet
Psykologiska institutionen
Handledare: Tobias Lundgren & Eva Magoulias

Community Reinforcement and Family Training (CRAFT)

- Riktat sig till anhöriga till personer med alkoholproblem.

- Olika syften:
  - Att personen med alkoholproblem ska söka hjälp
  - Att den närstående ska öka sin egen livskvalité.

Community Reinforcement and Family Training (CRAFT)

- Grundas i KBT och *motiverande samtal* (MI)
- Tränar den närstående i bl.a. färdigheter i kommunikation samt grundläggande kring beteendeanalys och positiv förstärkning.
- Syftar till att visa hur den närstående kan påverka sin situation.
- Skiljer sig från andra anhörigprogram inom missbruksvården.

Design

Upplägget för
undersökningen

Metod

- Fem deltagare
- Ett intervjutillfälle (MINI)
- Fem individuella kurstillfällen á 60 minuter (1g/v).
- Ett uppföljningstillfälle efter ca 3 mån (endast 3/5).
- Daglig skattning av “Största problemområde”
- Tre/fyra skattningar med diverse frågeformulär (före, halvtid, efter avslutad kurs samt efter tre månader.)

“Största problemområde”

- Operationalisering av det största problembeteendet orsakat av personen med alkoholproblem.
- Exempel: “Hen skäller på mig framför barnen”
“Hen säger elaka och nedvärderande saker”
- Skattades dagligen mellan 1-7 (hög poäng = bra)

Frågeställningar

- Lyckas CRAFT påverka den drickande personen att söka hjälp?
- Har CRAFT någon påverkan på ett problembeteende som definieras tillsammans med den närstående?
- Har CRAFT påverkan på den närståendes eget mående (depression, stress, ångest, tillfredsställelse i relationen, psykologisk flexibilitet, förmåga att leva i enlighet med sina värderingar, samt upplevda hinder).

Skattningar

- “Största problemområde”
- DASS-21 (depression, ångest och stress)
- AAQ-II (psykologisk flexibilitet)
- Relationship Happiness Scale
- Bull’s Eye (hur väl en lever i förhållande till sin värdegrund inom olika områden samt hur mycket en låter sig hindras av olika svåra omständigheter)

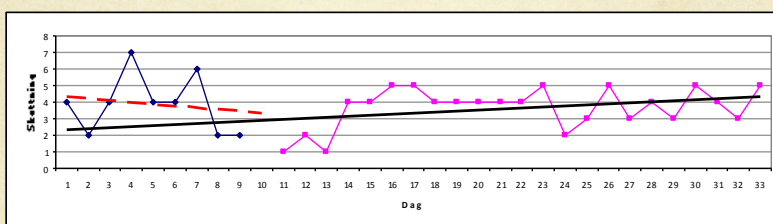

Resultat

- En anhörig sökte hjälp för sitt drickande under den undersökta perioden. (Plus ytterligare en ca sju månader efter avslutad kurs).
- Tre deltagare har skattat en positiv utveckling i “Största problemområde” som tydligt skiljer sig från trendlinjen i baslinjefasen.
- Förbättringar i medelvärden på samtliga använda formulär.

Bästa exemplet

Resultat forts.

- Minskade symtom på ångest, depression och stress (DASS-21).
- Ökad tillfredsställelse med relationen.
- Ökad psykologisk flexibilitet.
- Upplevelse av hinder minskat.

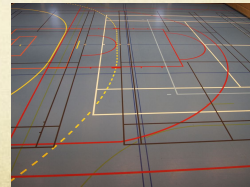

Val av design

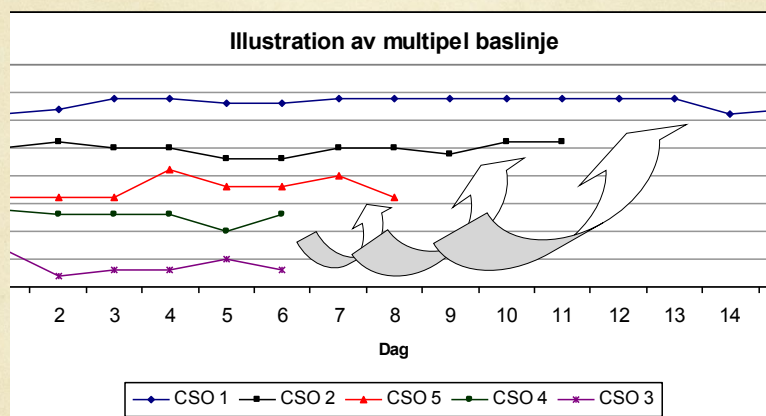
- CRAFT syftar ursprungligen bara undersöka hjälpsökande eller ej.
- Single-subject AB-design med multipel baslinje undersökt genom "Största problemområde".
- **Varför?**
- Bra metod för att mäta eventuell förändring *inom* individen.
- Bra metod att jämföra resultat *mellan* individer.
- Flera mätinstrument (självskattningsformulär) för att undersöka den närståendes personliga mående.

Multipel baslinje

- Jämför samma beroende variabel mellan olika deltagare, dvs "största problemområde".
- Ger många olika möjligheter till jämförelse beroende på upplägg.
- I uppsatsen undersöktes eventuell påverkan som baslinjefasens längd kan ha.

Multipel baslinje

Fördelar med designen

- Lättadministrerat, givet att man har ordentligt definierade variabler.
- Enkelt sätt att mäta förändring.
- Kan individanpassas genom operationalisering av problembeteende.
- Visuellt tydliga resultat som är lätta att tolka.

Svårigheter med designen

- Vad mättes egentligen i undersökningen? Ökad psykologisk flexibilitet kontra resultatet på "Största problemområde"?
- Trendlinjer säger inte alltid hela sanningen.
- Svårt att få in i sin arbetsvardag?

